

HOLLANDA PAZAR BİLGİLERİ

**T.C.
Ticaret Bakanlığı
Dış Temsilcilikler ve Uluslararası Etkinlikler
Genel Müdürlüğü
2020**

İçindekiler

1.	DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI	2
2.	PAZARIN ÖZELLİKLERİ	16
3.	ÖNEMLİ SEKTÖRLER	216
4.	PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER.....	240
5.	ŞİRKET KURULUŞU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER	276

1. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI

Dış Ticaret Politikası

Hollanda, Avrupa Birliği'nin (AB) kurucu üyelerinden biridir. AB üyeleri arasında gümrük birliği bulunmakta ve ortak dış ticaret politikası uygulanmaktadır. Bunun bir sonucu olarak dış ticaret politikaları ve ilgili mevzuat AB organları düzeyinde belirlenmekte ve üye ölkelerde bu mevzuatlar aynen alınarak ya da ulusal mevzuatlarına aktararak uygulanmaktadır. Dolayısıyla, Hollanda, diğer AB üyeleri gibi, AB dış ticaret mevzuatını uygulamaktadır. Bu çerçevede, Hollanda dahil tüm AB ölkelerinde Avrupa Toplulukları Entegre Gümrük Tarifesi'ne (TARIC) göre ortak gümrük tarifesi uygulanmakta, ithalatta alınan vergiler KDV dışında aynı olmaktadır. Diğer taraftan, tarife dışı engeller ve anti-damping uygulamaları da ortak dış ticaret politikasının bir gereği olarak AB düzeyinde belirlenmektedir.

Avrupa Birliği Ortak Dış Ticaret Politikası

Avrupa Birliği (AB) üyesi ölkeler arasında tesis edilen Gümrük Birliği çerçevesinde, üye ölkeler üçüncü ölkelerden ithalatta ortak kurallar uygulamaktadır.

Bu çerçevede, ticaret politikası münhasıran Avrupa Birliği'nin yetki alanına girmekte ve "Ortak Ticaret Politikası (OTP)" olarak adlandırılmaktadır. OTP, ortak gümrük tarifeleri; çok taraflı, bölgesel ve ikili ticaret anlaşmaları; üçüncü ölkelere uygulanan tek taraflı tavizler ve ticari savunma araçlarını kapsamaktadır. OTP çerçevesinde, mal ticaretinin yanı sıra hizmetler, ticaretle bağlantılı fikri mülkiyet hakları ve doğrudan yabancı yatırımlar AB'nin münhasır yetki alanında yer almaktadır.

Bu doğrultuda:

AB üyesi ölkelerde ortak gümrük tarifesi ve ticari savunma araçları uygulanmakta olup, ürünlere uygulanan gümrük vergileri ve varsa, ürünler üzerinde bulunan ticari savunma araçlarına aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir.

(https://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/taric/taric_consultation.jsp?Lang=en)

Ayrıca, AB tarafından üçüncü ölkelere karşı yürütölen ve tamamlanan damping, sübvansiyon ve korunma önlemleri soruŐtırmalarına aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir.

(<https://trade.ec.europa.eu/tdi/index.cfm>)

AB, ikili ticaret anlaşmaları bağlamında aktif bir ticaret politikası izlemektedir. AB tarafından yeni nesil Serbest Ticaret Anlaşmaları (STA) ile mal ticaretinin yanı sıra, hizmetler, kamu alımları, fikri mülkiyet hakları, sürdürülebilir kalkınma gibi ticaret ile ilgili alanları da içeren kapsamlı STA'lar müzakere edilmekte ve akdedilmektedir. AB'nin STA'ları hakkında detaylı bilgiye aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir:

(<https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/negotiations-and-agreements/>)

AB, GenelleŐtirilmiş Tercihler Sistemi (GTS) kapsamında Gelişme Yolundaki Ülke ve En Az GeliŐmiş Ülkelere (EAGÜ) belirli dönemler için geçerli olacak şekilde tek taraflı olarak vergi tavizleri sağlamaktadır. Halihazırda uygulanan GTS Rejimi, düşük ve düşük orta gelirli ölkeler için gümrük tarifelerini tamamen ya da kısmen kaldıran Standart GTS Rejimi; sürdürülebilir kalkınma ve iyi yönetişimin sağlanmasını teşvik etmek üzere GTS Rejimi ekinde sayılan Uluslararası Konvansiyonları onaylamaları ve uygulamaları şartıyla geliŐmekte olan ölkeler için tarifeleri sıfırlayan GTS + ve silah ve mühimmat hariç olmak üzere en az geliŐmiş ölkelerden gelen diğer malların vergisiz ve kotasız olarak AB pazarına girmesine imkan tanıyan Silahlar Hariç Her Őey (Everything But Arms-EBA) düzenlemelerini içermektedir. Güncel GTS yararlanıcısı ölkelerin listesine aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir:

(<https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/development/generalised-scheme-of-preferences/>)

İthalat Rejimi

Genel olarak Hollanda'ya ithal edilen ürünler ile ilgili öncelikle ürünün herhangi bir ticari marka, tasarım, patent veya telif hakkı yasalarına tabi olup olmadığının kontrol edilmesi gerekmektedir. Üretici ihracatçılarımızın tasarım ve ticari marka açısından iyi bir şekilde korunduğundan emin olmasında fayda vardır. Hollanda Gümrükleri Hollanda'ya giren ürünlerin güvenlik, sağlık, ekonomi ve çevre ile ilgili mevzuata uyup uymadığınızı kontrol etmektedir.

Aşağıda kayıtlı ürün grupları kontrole tabidir:

- Atık malzemeler,
- Nesli tükenmekte olan hayvanlar ve bitkiler,
- Kültürel nesnelere (sanat ve antika),
- Hayvan yemi,
- İlaçlar,
- Bitkiler, çiçekler, sebzeler ve meyveler (ihracatı da kontrole tabi),
- Radyoaktif maddeler ve nükleer madde,
- Stratejik mallar (askeri mal ve çift kullanımlı-dual use-mallar),
- Silahlar ve mühimmat

Kontrollerin ne çerçevede ve hangi Hollandalı makamların sorumluluğunda olduğuna ilişkin bilgilere aşağıdaki linkten ulaşılabilir;

[\(https://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/bldcontenten/belastingdienst/customs/safety_health_economy_and_environment/introduction/summary_of_customs_vgem_tasks_and_the_relevant_ministries/\)](https://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/bldcontenten/belastingdienst/customs/safety_health_economy_and_environment/introduction/summary_of_customs_vgem_tasks_and_the_relevant_ministries/)

Hollanda'da gümrük mevzuatının uygulaması Vergi ve Gümrük İdaresi (Belastingdienst; <http://www.belastingdienst.nl>) tarafından takip edilmektedir. Gümrük işlemleri ithalatçı ya da temsilcisi tarafından yürütülebilmektedir. İthalatta gümrük vergisinin yanında bazı ürünlerde özel tüketim vergisi ve KDV alınmaktadır. Gümrük tarifesi tüm AB üyeleri için aynı iken, özel tüketim vergisi ile KDV oranları değişebilmektedir. Diğer taraftan, AB, haksız ticaret uygulamalarına karşı DTÖ anlaşmalarının üye devletlere verdiği yetkiler çerçevesinde, ticari korunma önlemleri uygulamaktadır. AB ve dolayısıyla Hollanda tarafından uygulanan korunma önlemleri bilgilerine aşağıdaki web sayfasından ulaşılabilir:

[\(\[http://ec.europa.eu/trade/issues/respectrules/anti_dumping/stats.htm\]\(http://ec.europa.eu/trade/issues/respectrules/anti_dumping/stats.htm\)\)](http://ec.europa.eu/trade/issues/respectrules/anti_dumping/stats.htm)

Ayrıca, tarım, tekstil ve demir-çelik ürünleri ithalatında çeşitli önlemler uygulanmaktadır. Bu uygulamalar kapsamında, ithalatçılardan gümrük işlemlerinin yapılabilmesi için ithalat sertifikası ya da ithalat lisansı talep edilmektedir. Hollanda'da bu çerçevede ithalat lisansı vermeye yetkili kuruluşlar aşağıda sunulmaktadır.

Stratejik Mal ve Hizmetler: Bu gruba giren ürün ve hizmetlerde ihracat ve ithalat lisansa tabidir (askeri ekipmanlar, dual use kapsamındaki ekipmanlar, kitle imha silahlarının üretimine yönelik ürün ve bunların teslimat araçları, fiziksel olmayan yazılım ve teknoloji transferi vb.) **Centrale Dienst voor In- en Uitvoer** (Merkezi İthalat ve İhracat İdaresi)

Tekstil Ürünleri: **Centrale Dienst voor In- en Uitvoer** (Merkezi İthalat ve İhracat İdaresi)

Antika veya Diğer Değerli Kültürel rnler: **Centrale Dienst voor In- en Uitvoer** (Merkezi İthalat ve İhracat İdaresi)

Bitki ve bitkilerden üretilen rnler: **Nederlandse Voedsel en Waren Autoriteit**, NVWA (Hollanda Gıda ve Tüketicisi Güvenliği Otoritesi, <https://www.nvwa.nl/>)

Tarım rnleri:

- Süt ve süt rnleri: **Productschap Zuivel** (Hollanda Süt rnleri Kurulu; www.prodzuivel.nl)
- Et, tavuk, yumurta: **Productschap Vee, Vlees en Eieren - PVE** (Hayvancılık, Et ve Yumurta Kurulu; www.pve.nl)
- İşlenmiş meyve ve sebze rnleri: **Productschap Tuinbouw** (Bahçecilik rnleri Kurulu; www.tuinbouw.nl)
- Tahıllar, Őeker ve yağlar: **Hoofdproductschap Akkerbouw** (Tarım Ana Kurulu; www.hpa.nl)

İhracat Rejimi

İthalatında koņşimento, ticari fatura, bitki sağlık sertifikası (bitki ve bitkisel rnler), A.TR Dolaşım Belgesi, EUR.1 Dolaşım Sertifikası (tarım ve demir çelik ürünleri), kontrol belgesi (tarım ürünleri), gümrük beyannamesi gibi zorunlu belgelerin gerektiği ürünlerin dışında bazı rnlerin Hollanda'ya ithalatı yasaklanmış veya ithal lisansına bağlanmıştı. Bu rnler stratejik ürünler veya çevreye zararlı ürünler (silah, mühimmat, nesli korunan bitki ve hayvan türleri ile uyuşturuvcu vb.) kategorisinde yer almaktadır.

Hollanda da bazı ürün grupları için özel düzenlemeler ve izin, lisans uygulamaları bulunmakta olup bunun dışında ihracat serbesttir. Bu kapsamda temel kurallar aşağıda sıralanmıştır.

- Askeri ve çift kullanımlı ürünler ile stratejik hizmetler kapsamındaki rnlere yönelik kontrol politikası vardır. İhracat kontrolü ihracattan önce yapılır.
- Kitle imha silahlarının ve bu silahlar için teslimat araçlarının geliştirilmesi ve yayılmasına katkıda bulunulacak dış ticaret faaliyetleri yasaktır.
- Askeri veya çift kullanımlı malların ihracatı için lisans uygulaması vardır.
- Hollanda, insan hakları ihlallerine, i baskılara, uluslararası saldırganlıklara veya istikrarsızlıklara katkıda bulunurlarsa askeri veya çift kullanımlı malların ihracatı için lisans vermemektedir.
- Lisans verilip verilmeyeceği göz önüne alındığında, güvenlik çıkarları ekonomik çıkarlardan önceliklidir.

Konuya ilişkin detaylı bilgiye <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/exportcontrole-strategische-goederen> adresinden ulaşmak mümkündür.

Bunun dışında bazı münferit uygulamalar olabilmektedir. Detaylı tetkik için aşağıdaki adrese başvurulabilir.

[\(https://business.gov.nl/running-your-business/international-business/export/export-documents/\)](https://business.gov.nl/running-your-business/international-business/export/export-documents/)

Müslüman ülkelerine yapılacak ihracatta Helal sertifikası gereklidir. Müslüman olmayan ülkelerde Müslüman tüketicilere yapılacak satışlarda, ürünlerin helal markası almış olması özellikle tavsiye edilmektedir. Ancak, Müslüman olmayan bir ülkeye yapılan ithalatta helal sertifikası zorunlu değildir.

Gümrük Tarifeleri

Hollanda'ya ihraç edilecek ürünlerle ilgili gümrük vergileri, gereken şartlar ve diğer belgeler ile ilgili ürün kodu bazında araştırma yapmak ve bilgi edinmek mümkündür. Söz konusu bilgiler Gümrük Birliği'nin bir sonucu olarak Hollanda'nın, AB tarafından belirlenen gümrük vergilerini uygulaması hasebiyle AB'nin (<https://trade.ec.europa.eu/tradehelp/>) adresinden edinilebilir.

Türkiye-AB Gümrük Birliği Anlaşması

Türkiye ile AB arasındaki Gümrük Birliği anlaşmasında yer alan ürünler için gümrük vergisi veya herhangi bir limit kısıtlaması bulunmamaktadır. Gümrük Birliği Anlaşması 1996 yılından beri yürürlükte olup, bu anlaşmanın temeli 1963'te imzalanan Ankara Anlaşması ve 1970'de imzalanan Ek Protokol'e dayanmaktadır.

- Gümrük Birliği, sanayi ürünleri ve işlenmiş tarım ürünlerini kapsamaktadır. Gümrük Birliği sınırlarında üretilen ve elde edilen mallar ya da Gümrük Birliği'nde serbest dolaşıma sokulan mallar bu gümrük statüsünün kanıtı olan ATR Belgesi eşliğinde Gümrük Birliği topraklarına herhangi bir yerde serbestçe dolaşma hakkına sahiptir.

Yasal Dayanaklar:

- AT-Türkiye Ortaklık Konseyi'nin Gümrük Birliği'nin son aşamasının uygulanmasına ilişkin 1/95 sayılı ve 22 Aralık 1995 tarihli kararı:

(<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:21996D0213%2801%29&rid=2>)

-AT-Türkiye Gümrük İşbirliği Komitesi'nin 1/2006 sayılı ve 26 Eylül 2006 tarihli AT-Türkiye Ortaklık Konseyi'nin 1/95 sayılı kararının uygulanmasına ilişkin ayrıntıları düzenleyen karar:

(<https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:265:0018:0038:en:PDF>)

- Gümrük Birliği, Amsterdam Anlaşması EK 1'de belirtilen tarım ürünleri ile Avrupa Kömür ve Çelik Anlaşması'nın kapsadığı kömür ve çelik ürünlerini kapsamamaktadır. Bu ürünler indirimli fiyatlardan yararlanabildikleri zaman bir menşe ispat belgesi ibraz edilmesi gerekmektedir. (Movement Certificate-Dolaşım Belgesi-EUR.1 ve fatura beyanı)

Yasal Dayanaklar:

- AT- Türkiye Ortaklık Konseyi'nin 25 Şubat 1998 tarihli ve 1/98 sayılı kararı ile tarım ürünleri ticaret rejimi hakkında 3 no.lu Protokol değiştirilir.

(<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:L:1998:086:TOC>)

- Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu ile Türkiye Cumhuriyeti arasındaki anlaşma uyarında Anlaşmanın 1. Protokolünü değiştiren 8 Temmuz 1991 tarihli Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu'nu kuran Anlaşma kapsamındaki ürünlerin ticaretiyle ilgili düzenlenen Ortak Komite'nin 2/99 sayılı kararı:

(<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=uriserv:OJ.L.2009.143.01.0001.01.ENG>)

İç Vergiler

KDV

Katma Değer Vergisi, Hollanda'da 'Belasting over de Toegevoegde Waarde (BTW)' adı altında uygulanmaktadır. AB'nin KDV mevzuatı Hollanda mevzuatına Wet op de Omzetbelasting (İşlem Vergisi Kanunu, 28 June 1968, Stb. 1968, 329) ile aktarılmıştır. Hollanda'da piyasaya sürülmek üzere ithal edilen her türlü ürün KDV'ye tabidir. Aşağıdaki gümrük rejimlerine tabi tutulan ürünler için o rejim altında kaldıkları sürece KDV uygulanmamaktadır:

- Serbest bölge ya da serbest antrepoya konulan ürünler,
- Geçici depolamaya tabi ürünler,
- Gümrük antreposuna ya da dahilde işleme rejimine sokulan ürünler,
- Geçici ithal edilen ürünler,
- Transit rejimine tabi ürünler,

Hollanda'da %0, %9 ve %21 olmak üzere 3 KDV tarifesi vardır. %0 tarife, Hollanda'da yerleşik ve yabancı ülkelerde iş yapan yabancı girişimciler için geçerlidir. Bu esas olarak Hollanda'dan başka bir AB ülkesine mal ticaretine yöneliktir. Bununla birlikte %0 tarife, Hollanda'da sunulan bazı hizmetler için de geçerlidir. Bunlar, uluslararası mal taşımacılığı hizmetleri veya AB üyesi olmayan ülkelere ihraç edilen mallar gibi sınır ötesi işlemlerle ilgili hizmetlerdir. %0 tarife aynı zamanda uluslararası yolcu taşımacılığı için de geçerlidir. Diğer taraftan aşağıda kayıtlı başlıklar da %0 KDV tarifesi uygulanmaktadır.

- 2 yaşından büyük taşınmaz malların kiralanması veya satılması,
- Eğitim,
- Sağlık Hizmetleri,
- Spor kulüpleri,
- Sosyo-kültürel kurumlar tarafından sağlanan hizmetler,
- Finansal hizmetler ve sigortalar,
- Çocuk bakımı,
- Bakım hizmetleri ve evde bakım,
- Besteciler, yazarlar ve gazeteciler tarafından sağlanan hizmetler,
- Bağış toplama faaliyetleri,

%9 tarife ise düşük tarife olarak da adlandırılır. Bu tarife, yiyecek ve içecek, tarım ürünleri ve hizmetleri, ilaçlar, kitaplar, günlük gazete ve dergiler gibi birçok yaygın ürün veya hizmete uygulanır. %21 tarife ise yüksek veya genel (standart) tarife olarak adlandırılır.

Hollanda'da KDV'ye tabi işlemler yapan ancak Hollanda'da yerleşik olmayan yabancı kişiler KDV işlemlerinin yerine getirilmesi amacıyla ya kayıt olmalı ya da bir vergi temsilcisi atmalıdır. KDV için kayıt Belastingdienst Limburg / Kantoor Buitenland'e (Vergi İdaresi – Uluslararası İşler Bölümü) yapılmaktadır. Hollanda'da vergilendirilebilir bir işlem (bir mal ve hizmet satışı) yapmayan yabancılar, Hollanda'da ödedikleri KDV'nin geri ödenmesi için Belastingdienst Limburg / Afdeling Omzetbelasting'den (KDV Dairesi) temin edecekleri bir formla başvurabilmektedir.

ÖTV

Özel tüketim vergisi (Excise tax), belirli ürünlerin üretimi, üçüncü bir ülkeden ithalatı ya da diğer bir AB üyesi ülkeden Hollanda piyasasına sürülmesi durumunda uygulanmaktadır. Bu kapsamda, üreticiler ve ithalatçılar Hollanda Vergi ve Gümrük İdaresi'ne (Belastingdienst) özel tüketim vergileri ödemek zorundadır. Tüketim vergileri, tüketici tarafından ödenen nihai fiyata dahil edilir.

Özel tüketim vergileri, AB düzeyinde 92/12/EEC sayılı Direktifle genel kurallara bağlanırken özel ürün bazında AB'nin ayrıntılı düzenlemeleri de mevcuttur. Söz konusu mevzuat Hollanda hukukuna 'Wet op de Accijns' (Özel Tüketim Vergileri Kanunu, 31 Ekim 1991, Stb. 1991, 561) ile aktarılmıştır. Ürünler bazında özel mevzuat düzenlemeleri de mevcut olup aşağıdaki tüketim malları için vergi ödenmesi gerekir:

- Alkollü içecekler,
- Sigara ve puro gibi tütün ürünleri,
- Benzin, dizel ve LPG gibi mineral yağlar

Ayrıca aşağıda kayıtlı ürünler için de özel olmamakla birlikte tüketim vergisi ödenmesi gerekmektedir.

- Azami %1,2 alkol içeren içecekler,
- Meyve ve sebze suları,
- Maden suyu

Belirli koşullar altında tüketim vergisi ve tüketim vergisinden muaf olunması mümkün olup detaylı bilgi Hollanda Vergi ve Gümrük İdaresi'ne ait aşağıdaki adreste sunulmaktadır:

(<https://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/nl/home/home>)

Ülkede uygulanmakta olan vergiler hakkında ayrıntılı bilgiye erişim için: (<http://www.investinspain.org/invest/en/index.html>)

Ürün Standartları ile İlgili Uygulamalar

Hollanda, ilgili AB direktifleri doğrultusunda AB standardizasyon mevzuatını uygulamaktadır. AB standardizasyon mevzuatı, ürünlerin AB pazarına girişte sağlık, güvenlik, tüketiciler ve çevrenin korunması kapsamında uyulması gereken temel konuları kapsamaktadır. Ürünlerin standartlara uygunluğu ithalat aşamasında kontrol edilebileceği gibi, piyasa gözetimi yoluyla da denetlenebilmektedir.

İthalatçı, ürünlerin serbest dolaşıma girmesinden sorumlu kişidir. Ürün serbest dolaşıma girmeden önce yapılması gerekenler, uygunluk değerlendirme raporları, üreticinin yaptığı teknik dokümantasyon, ürünün belirlenen uygunluk işaretlerine uyulması şeklinde sıralanmaktadır. İthalatçı ürünün belirli riskleri taşıdığını düşündüğünde pazar denetleme otoritesine bu durumu bildirmektedir.

Avrupa Birliği'nin Ürönlere Dair Teknik Mevzuatı

Bir ürünün Avrupa Birliği (AB) pazarına girebilmesi için regölasyon ve direktiflerden oluşan ve AB'nin Resmi Gazetesi olan EURLEX'de yayımlanan teknik mevzuata uygun olarak üretilmesi ve piyasaya arz koşullarını sağlaması gerekmektedir. AB'nin teknik mevzuatı, temel kuralları belirleyen genel mevzuatın yanı sıra, ürönlere ilişkin teknik kurallarını ortak bir şekilde düzenlediği regölasyonlar ve direktifler (örn: oyuncaklar, makineler, asansörler, tıbbi cihazlar, yapı malzemeleri, kimyasallar vs.) ile ortak bir düzenlemenin bulunmadığı üye ölkelerin kendi düzenlemelerini yaptığı mevzuattan (kırtasiye ürünleri, mobilyalar, saatler vs.) oluşmaktadır.

Ölkemiz, 1996'da yürürlüğe giren Gümrük Birliği gereğince AB'nin ürönlere ilişkin teknik mevzuatını ve sistemini uyumlaştırmaktadır. Bu çerçevede, Türkiye AB'nin CE işareti, onaylanmış kuruluşlar, piyasa gözetimi ve denetimi, AB'nin ortak bir düzenlemesi olmayan alanda karşılıklı tanımayaya dair kurallarını ve sektörel mevzuatını ulusal mevzuatına aktarmıştır. Ölkemiz, AB'de yenilenen sektörel mevzuatı da takip etmekte ve iç mevzuatına aktarmaktadır.

Ölkemizde, AB mevzuatı kapsamında atanmış onaylanmış kuruluşların listesi ise güncel olarak AB'nin Yeni Yaklaşım Onaylanmış Kuruluş Bilgi Sistemi'nde (NANDO) yayınlanmaktadır. Sonuç olarak, Türkiye'nin AB ile uyum sağladığı veya düzenlenmemiş alanda yer alan sektörlerle ilişkin olarak Türk ürünlerinin ilave test/belgelendirmeye ihtiyaç olmaksızın AB menşeli ürünlerle eşit muameleye tabi tutulması ve malların serbest dolaşımı ilkesi kapsamında ithalat kontrollerine tabi tutulmaması gerekmektedir. Bu kapsamda, Türkiye'de üretilen ürünler, AB'de üretilmiş ürönlere eşdeğer güvenlik ve kalite düzeyindedir.

AB teknik mevzuatına ilişkin ayrıntılı sorular için (abteknik@ticaret.gov.tr) adresinden irtibata geçilebilir.

Operasyonel prosedürler dışında gümrük yetkilileri ve pazar denetleme otoritesinde çalışan yetkililerin Avrupa Birliği'ne giren ürünlerin belgelerinin doğrulanması ve laboratuvar kontrollerinin tamamlanmış olmasına azami dikkat göstermesi gerekmektedir. Gümrük yetkilileri kontrollerle uğraşırken pazar denetleme otoritesinin vereceği bilgilerle zaman kaybının önüne geçilebilmektedir. Açıklayıcı bilgilerin sağlanması durumunda belirli bir strateji oluşturarak güvenlik ve uygunluk kontrolleri eşliğinde risk analizi yapılabilmektedir.

Kurallara uymak için çaba gösteren ve bunu net bir şekilde belli eden üretici ve ithalatçılar ise daha az kontrole tabi tutulmaktadır. Bunun için firmalarla anlaşmalar imzalanabilmektedir. Denetçiler bu yöntemi tercih ederek firmaların maliyetlerini düşük tutmayı da hedeflemektedirler. Üçüncü ölkelerden özellikle Uzak Doğu'dan yapılan ithalatın yüksekliği sınır dışında da kontroller yapılması için çalışmaların yoğunlaştırılmasına yol açmıştır.

Bir ürün doğru şekilde monte edildiği ve bakımı olduğu halde, genel anlamda sağlığa, güvenliğe veya çevreye zarar veriyorsa, uygunluk raporları bulunmuyorsa, ürüne yanlış veya yanıltıcı bir şekilde CE-işaretleme yapılması durumunda gümrük memurları ürünün serbest dolaşıma girmesine izin vermemekte, aynı zamanda pazar denetleme otoritesine anılan ürün hakkında bilgi vermektedir. Pazar denetleme otoritesi üç iş günü sonrasında gümrük memurlarına nihai alınan tedbirleri ve kararlarını bildirmektedir.

Herhangi bir üründe ciddi bir risk tespit edildiğinde ürün pazara girememektedir. Pazar denetleme otoritesi yapılan araştırmalardan sonra bu kararını gümrük yetkililerine bildirmektedir. Ürünün faturalarına, diğer belgelerine ve elektronik sisteme 'Tehlikeli ürün-serbest dolaşıma izin verilmemiştir' yazısı eklenmektedir. Pazar denetleme otoritesi bu ürünlerin imhasına da karar verebilmektedir.

AB ve Ürün Standartları

Bazı ürünler menşesine bakılmaksızın Avrupa Birliği'nin getirdiği zorunluluklar sebebiyle birtakım mevzuatlarla sınırlandırılmıştır. Diğer taraftan, bütün Birlik ülkeleri için özellikle haklı rekabeti destekleyici çeşitli garanti sistemleri bulunmaktadır. İSO 9000 serisi ve HACCP kaliteyi garantileyen ve rekabet faktörünü ön plana çıkaran bir uygulamadır. Çevre üzerine İSO 14000 serisi ve OHSAS 18001 teknik özelliklerine göre iş kazalarını önleme sertifikası da her geçen gün daha önem kazanmıştır. GLOBALGAP (eski adıyla EUREPGAP) sertifikasının alınması zorunlu olmamakla birlikte ürün satın almada tercih nedenidir.

AB kuralları gereğince bazı sanayi ürünlerinin AB pazarına girebilmesi için AB teknik mevzuatına uyumlu olması gerekmektedir. CE işareti bu kapsamdaki uygulamalardan biridir. Birçok sanayi ürününde CE İşareti (https://ec.europa.eu/growth/single-market/ce-marking_en) bulunması zorunludur. Ürünlerin, CE işareti olarak piyasaya sunulmasından üretici sorumludur. Ancak, eğer üretici ya da üreticinin yetkili temsilcisi Avrupa Birliği içinde değilse, bu sorumluluğu ithalatçı yerine getirmek zorundadır. Bir başka deyişle, ithalatçı ithal ettiği ürünlerin AB normlarına uygun olduğunu garanti etmek zorundadır.

Ürünlerin pazarlanmasına ilişkin akreditasyon ve piyasa gözetimi işlemleri AB'nin 765/2008 sayılı Tüzüğü'ne göre yürütülmektedir. Anılan mevzuat, AB gümrüklerinde kontrolleri, CE uygunluk işaretleri ve akreditasyonunun yanı sıra üye devletlerde piyasa gözetiminin minimum etkilerine yönelik hükümleri düzenlemekte olup üye ülkeler tarafından işbirliği içinde uygulanmaktadır.

AB genelinde gıda ile ilgili genel prensiplerin ve temel düzenlemelerin çerçevesini belirleyen EC 178/2002 sayılı düzenleme ile Gıda Yasası uygulanmaktadır. 2002 yılı içerisinde yürürlüğe giren bu düzenlemeyle, aynı zamanda, AB Gıda Güvenliği Otoritesi kurulmuş ve gıda güvenliği konusundaki uygulanması zorunlu prosedürler belirlenmiştir. Düzenleme genel olarak Genel Gıda Yasası olarak bilinmekte olup, gıdaların izlenebilirliği konusunda da düzenlemeleri içermektedir (Madde 18). Genel Gıda Yasası'nın belirlediği ana başlıklar Ocak 2005 tarihinde uygulamaya girmiştir.

AB genelinde pazara sunulan taze meyve ve sebze ürünlerinin kalite ve etiketlemelerine ilişkin pazarlama standartları AB Ortak Tarım Politikası çerçevesinde çıkartılan EC 2200/96 sayılı kararname ile 28 Ekim 1996 tarihinde belirlenmiştir. Bu yasayla öngörülen standartlara sahip olmayan ürünler pazara sunulamamakta ve pazardan kaldırılmaktadır. AB pazarlama standart düzenlemeleri çerçevesinde kalite standartları belirlenmiş diğer ürünler arasında taze ve soğutulmuş balık (EC 2406/1996) , yumurta (EC 1028/2006), zeytinyağı (EC 1019/2002) ile birlikte sert kabuklu meyveler arasında kabuklu fındık (EC 1284/2002) ve kabuklu ceviz bulunmaktadır.

Hollanda hükümeti tarafından oluşturulmuş olan "Kaderstellende Visie op Toezicht II- Denetim Çerçeve Vizyonu II" ile ürün güvenliği denetçilerinin nasıl çalışması gerektiği belirlenmiştir. Bu vizyon altı prensipten oluşmaktadır ve her birinde bir denetimci görevlendirilmiştir. Söz konusu prensipler seçici, hızlı, iş birliği içerisinde, bağımsız, şeffaf ve profesyonel olmaktadır. Bu vizyon ürün denetimlerinde de aynı şekildedir.

Sınır dışı kontrollerde gümrük idaresi ürünlere ve ithalat hacmine bağlı olarak ürün piyasa gözetimi ve denetiminden sorumlu kurumlarla birlikte çalışabilmektedir. Ürün denetçileri ürünler serbest dolaşıma girmeden kontrol etmektedirler.

Denetçiler ve gümrük yetkilileri gerçekleştirilecek faaliyetleri, 2008 yılında kurulan ve NVWA'nın başkanlığını yaptığı ulusal forumla (Alliantiewerkgroep Markttoezicht en Buitengrenscontrole producten- ürünlerde pazar denetimi ve dış sınırlar kontrolü çalışma grubu) koordinasyon ve iş birliği halinde kararlaştırmaktadırlar. AB'de akreditasyon ve piyasa

gözetimi ve denetiminin kurallarını düzenleyen 765/2008/EC sayılı AB Tüzüğü'nün en iyi şekilde uygulanmasını teminen anılan çalışma grubu görüş ve değerlendirmelerini Avrupa Birliği'ne iletmektedir.

Hollanda'da risk analizi piyasa gözetimi ve denetiminin önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Piyasa gözetimi ve denetimi belge kontrolü, fiziki kontrol ve üründen numune alınarak testlerin yapılması şeklinde gerçekleştirilmektedir.

Öte yandan, AB Gıda Dışı Ürünler Erken Uyarı Sistemi (RAPEX) altında bildirilen ürünler için AB'deki diğer piyasa gözetimi ve denetimi kuruluşları tarafından gerçekleştirilen testlerin sonuçları çok fazla dikkate alınmamakta, yetkili kuruluşlar kendi laboratuvar analizlerini yapmaktadırlar.

Ürünlerin piyasa gözetimi ve denetiminden sorumlu kuruluşlar:

1-Agentschap Telecom (AT)-Hollanda Telekomünikasyon Kurumu (www.agentschaptelecom.nl/)

2-Inspectie Gezondheidszorg (IGZ)-Sağlık Denetim Kurumu (<http://www.igz.nl/>)

3-Inspectie Sociale zaken en Werkgelegenheid (Inspectie SZW) Sosyal İşler ve İstihdam Denetim Kurumu (www.inspectieszw.nl/)

4-Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) Çevre ve Ulaştırma Denetim Kurumu (www.ilent.nl/)

5-Verispect BV. (ölçüm cihazları, benzin pompaları, değerli maden, metal, film, oyun, paketleme) (www.verispect.nl/)

6-Nederlandse Voedsel en Waren Autoriteit (NVWA)Hollanda Gıda ve Tüketim Ürünleri Güvenliği Kurumu (www.vwa.nl/)

7-Gümrük İdaresi

Hollanda Telekomünikasyon Kurumu (AT), Sosyal İşler ve İstihdam Denetim Kurumu (Inspectie SZW), Çevre ve Ulaştırma Denetim Kurumu (ILT), Ölçüm Cihazları, Benzin Pompaları, Değerli Maden, Metal, Film, Oyun, Paketleme (Verispect) ve Hollanda Gıda ve Tüketim Ürünleri Güvenliği Kurumu (NVWA) denetim alanları ile ilgili olarak AB Gıda Dışı Ürünler Erken Uyarı Sistemi (RAPEX)'e bağlıdırlar. Denetim alanları ile ilgili olarak RAPEX duyurularında bulunur ve diğer üye ülkelerden gelen duyurular da takip edilir.

Aynı zamanda aşağıda belirtilen gözetim/denetim kuruluşları tam yetki alanları ile ilgili olarak ICSMS'ye (The internet supported information and communication system for the pan-European market surveillance) bağlıdırlar:

Hollanda Telekomünikasyon Kurumu (AT), Sosyal İşler ve İstihdam Denetim Kurumu (Inspectie SZW), Çevre ve Ulaştırma Denetim Kurumu (ILT), Ölçüm cihazları, benzin pompaları, değerli maden, metal, film, oyun, paketleme (Verispect) ve Hollanda Gıda ve Tüketim Ürünleri Güvenliği Kurumu (NVWA) ve Gümrük İdaresi.

Her denetimcinin kendi koordinatörü vardır ve kendi hizmet alanının yönetim ve idaresinden yükümlüdür. ICSMS denetimcilerinin görevlendirilmesi, yönetiminin ulusal koordinasyonu Hollanda Gıda ve Tüketim Ürünleri Güvenliği Kurumu (NVWA)'na aittir.

Gıda ve Tüketim Ürünlerinin gözetim ve denetimi ile ilgili direktif ve yönetmelikler:

- Verordening (EG) 1223/2009 (Cosmetica)
- Richtlijn 2009/48/EG (Speelgoed)
- Richtlijn 89/686/EEG (Persoonlijke beschermingsmiddelen voor consumenten)
- Richtlijn 75/324/EEG (Aerosolen)
- Richtlijn 2006/42/EG, (Machines bestemd voor consumenten) Richtlijn 2009/142/EG (Gastoestellen)
- Richtlijn 2006/95/EG (Laagspanningsrichtlijn)
- Verordening (EG) nr. 1907/2006 (REACH)
- Verordening (EG) nr. 1272/2008 (CLP)
- Verordening (EG) 648/2004 (Reinigingsmiddelen)
- Richtlijn 2004/42/EG (Verven)
- Richtlijn 2009/125/EG (Energie etikettering)
- Richtlijn 2001/95/EG, (Algemene Productveiligheid)
- Verordening (EG) nr. 528/2012 (Biociden)
- Verordening (EG) 1007/2011 (Textielbenamingen)

İlgili kuruluş: Hollanda Gıda ve Tüketim Ürünleri Güvenliği Kurumu (Nederlandse Voedsel en Waren Autoriteit (NVWA) (www.vwa.nl))

Çevre ve ulaştırma denetimi ile ilgili direktif ve yönetmelikler:

- Verordening (EG) nr. 1907/2006 (REACH)
- Verordening (EG) nr. 1272/2008 (CLP)
- Verordening (EG) nr. 1102/2008 (kwik)
- Verordening (EG) nr. 689/2008, ingetrokken en vervangen door Verordening (EG) nr. 649/2012
- (Prior Informed Consent)
- Verordening (EG) nr. 850/2004 (persistente organische verontreinigde stoffen, POP)
- Richtlijn 87/217/EEG (Asbest)
- Richtlijn 2011/65/EU (Beperking gebruik gevaarlijke stoffen in elektrische en elektronische
- apparatuur, Rohs II))
- Commissiebesluit 2002/359/EC (drinkwater)
- Richtlijn 93/15/EEG (explosieven voor civiel gebruik)
- Richtlijn 2007/23/EG, ingetrokken en vervangen door Richtlijn 2013/29/EG (pyrotechnische
- artikelen)
- Verordening (EG) nr. 1005/2009 (ozonlaag afbrekende stoffen)
- Verordening (EG) nr. 842/2006 (gefluoreerde broeikasgassen)
- Richtlijn 98/70/EG (kwaliteit benzine en dieselbrandstof)

- Richtlijn 1999/32/EG (zwavelgehalte in vloeibare brandstoffen)
- Richtlijn 2004/42/EG (Vluchtige organische stoffen)
- Verordening (EG) nr. 528/2012/ (Biociden)
- Verordening (EG) nr. 1451/2007 (Biociden)
- Richtlijn 89/106/EEG, ingetrokken en vervangen door Verordening (EG) nr. 2011/305
- (Bouwproducten)
- Richtlijn 2005/32/EG, ingetrokken en vervangen door Richtlijn 2009/125/EG (Ecodesign)
- Richtlijn 2004/12/EG (verpakking en verpakkingsafval)
- Richtlijn 2003/37/EG (typegoedkeuring van o.a. aanhangwagens)
- Richtlijn 2007/46/EG (goedkeuring motorvoertuigen en aanhangwagens en onderdelen daarvan)
- Richtlijn 94/25/EG, gewijzigd in Richtlijn 2003/44/EG (pleziervaartuigen)
- Richtlijn 2006/66/EG (batterijen en accu's)
- Richtlijn 2000/53/EG (autowrakken)

İlgili kuruluş: Çevre ve Ulaştırma Denetim Kurumu (Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) (www.ilent.nl/))

Telekomünikasyon sektörüne ilişkin direktifler:

- Radio- en Randapparatuur (R&TTE)
- Elektromagnetische Compatibiliteit (EMC)

İlgili kuruluş: Hollanda Telekomünikasyon Kurumu (Agentschap Telecom (AT) (www.agentschaptelecom.nl/))

Ölçüm cihazları, benzin pompaları, değerli maden, metal, film, oyun, paketleme sektörüne ilişkin direktifler:

- 2004/22/EG Meetinstrumenten (MID)
- 2009/23/EG Niet-automatische weegwerktuigen (NAW)

İlgili kuruluş: Verispect BV (Ölçüm cihazları, benzin pompaları, değerli maden, metal, film, oyun, paketleme) (www.verispect.nl/)

Profesyonel alandaki ürünlerin denetimi ile ilgili direktifler:

- Richtlijn Machines (2006/42/EG, behalve consumentenproducten);
- Richtlijn Persoonlijke beschermingsmiddelen (89/686/EEG, behalve consumentenproducten);
- Richtlijn Liften (95/16/EG);
- Richtlijn Drukapparatuur (97/23/EG);
- Richtlijn Drukvaten van eenvoudige vorm (2009/105/EG);
- Richtlijn Explosieveilg materieel (94/9/EG);

İlgili kuruluş: Sosyal İşler ve İstihdam Denetim kuruluşu (Inspectie Sociale zaken en Werkgelegenheid (Inspectie SZW) (www.inspectieszw.nl)

Sağlık denetimleri:

Sağlık hizmetinin, ilaçların ve eczacılık ürünlerinin güvenliği ve kalitesini denetlemektedir. Sağlık bakımı ile ilgili kurallar ve yaptırımlar 25 ayrı kanuna atıfta bulunmaktadır.

İlgili kuruluş: Sağlık Denetim Kurumu (Inspectie Gezondheidszorg (IGZ) (<http://www.igz.nl/>)

Uygunluk Değerlendirme

AB ve Uygunluk Değerlendirme

Standartlara uygunluk değerlendirme adımı AB mevzuatına uygunluğun sağlanmasında zorunlu bir adımdır. Burada amaç üretimin her aşamasında gerekli koşullara uyumun sağlanması ve nihai ürünün kabulünün kolaylaştırılmasıdır.

AB ürün mevzuatı üreticilere ürünlerinin kullanımı sırasında oluşabilecek risk düzeyine göre uygunluk değerlendirme aşamasında bir miktar seçme hakkı sunmaktadır. Bu seçenekler öz sertifikasyon, tip inceleme ve ürün kalite kontrol sistemi, tam kalite güvencesi olabilmektedir.

AB üyesi ülkelerin uygunluk değerlendirme kuruluşları listesi AB Komisyonu web sitesinde yer almaktadır (NANDO- <http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/nando/>).

Nihai ürünün pazara girişini kolaylaştırmayı sağlayan bazı zorunlu olmayan değerlendirme programları da bulunmaktadır. Bunlar hakkında bilgi CEN (Avrupa Standardizasyon Komitesi), CENELEC-Avrupa Elektroteknik Standardizasyon Komitesi (<https://www.cenelec.eu/Pages/default.aspx>) ve ETSI-Avrupa Telekomünikasyon Standartları Kurumu'ndan (<https://www.etsi.org/>) temin edilebilir.

Ambalaj, Paketleme ve Etiketleme

AB mevzuatının yanında Hollanda'nın özel düzenlemeleri de bulunmaktadır. Bunlara göre, etiketlerin Hollandaca olması (ilave diller yer alabilir) zorunludur. Ayrıca, etiketleme kurallarına uygunluk ve verilen bilgilerin doğruluğu dağıtım zincirinin her aşamasında kontrol edilebilmektedir. Kontroller, Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (Kamu Sağlığı, Refah ve Spor Bakanlığı; <http://www.rijksoverheid.nl/ministeries/vws>) ile Voedsel en Waren Autoriteit - VWA (Gıda ve Tüketim Ürünleri Güvenliği Kurumu: <http://www.vwa.nl/>) tarafından yürütülmektedir.

Paketleme mevzuatının uygulanmasında görev alan Hollanda kurumları şunlardır:

- Paket hacimleri: Nederlands Meetinstituut B.V. - NMI (Hollanda Metroloji Enstitüsü; <http://www.nmi.nl>)
- Gıda maddeleriyle temas eden malzemeler: Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport - VWS (Halk Sağlığı, Refah ve Spor Bakanlığı; <http://www.rijksoverheid.nl/ministeries/vws>), Ministerie van Landbouw, Natuur en

Voedselkwaliteit (Tarım, Doğa ve Gıda Kalitesi Bakanlığı) Voedsel en Waren Autoriteit - VWA (Gıda ve Tüketici Ürünleri Güvenliği Kurumu; <http://www.vwa.nl>)

Hollanda, AB'nin standardizasyon mevzuatını uygulamaktadır. AB standardizasyon mevzuatı, yeni yaklaşım çerçevesinde, ürünlerin AB pazarına girişte sağlık, güvenlik, tüketicinin ve çevrenin korunması vb. açılardan uyulması gereken temel şartlarla sınırlıdır. Ürünler için temel şartlara uyumlu ayrıntılı standartlar European Committee for Standardisation (CEN), European Committee for Electrotechnical Standardisation (CENELEC) ve European Telecommunications Standards Institute (ETSI) tarafından Uyumlaştırılmış Standartlar olarak belirlenmektedir. Uyumlaştırılmış standartların uygulanması üreticilerin tercihine bırakılmıştır.

Ancak, uyumlaştırılmış standartlara uygun üretilen ürünlerin zorunlu temel standartlara uygun üretildiği varsayımından yararlanır. Standardizasyon mevzuatına uyum, ürünlerin ithalatı aşamasında kontrol edilebileceği gibi piyasa gözetimi yoluyla da denetlenebilmektedir.

Her AB üyesi ülkenin uygunluk değerlendirme süreçlerinde görevli onaylanmış kuruluşları vardır. Hollanda'nın standardizasyon konusunda akreditasyon kuruluşu Nederlands Normalisatie Instituut – NEN'dir (Hollanda Standardizasyon Kurumu; <http://www.nen.nl>). Ayrıca, ürünler bazında çok sayıda onaylanmış kuruluş bulunmaktadır.

AB ve Ambalaj, Paketleme, Etiketleme

Tüketicinin korunması göz önünde tutularak, AB içerisinde sadece AB etiketleme mevzuatına uyan ürünlerin pazarlanmasına izin verilmektedir. AB etiketleme mevzuatı, gıda, ev gereçleri, ayakkabı, tekstil vb. sektörler için zorunlu etiketleme standartları koymaktadır.

Paketleme ve ambalajlama, tüketici sağlığı ve çevrenin korunması amacıyla, AB tarafından belirlenen kurallara uygun yapılmak zorundadır. Paketleme ve ambalajlamaya ilişkin temel AB mevzuatı şunlardır:

- Direktif 94/62/EC (OJ L-365 31/12/1994); paketleme ve paket artıklarına dair genel kurallar,
- Direktif 75/106/EEC (OJ L-42 15/02/1975) ve 80/232/EEC (OJ L-51 25/02/1980); paket boyutlarına dair özel kurallar (<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31980LD232:EN:HTML>),
- Yönetmelik (EC) 1935/2004 (OJ L-338 13/11/2004); gıda maddeleriyle temas eden malzemelere dair özel kurallar,
- Direktif 2000/29/EC (OJ L-169 10/07/2000); ağaç ve diğer bitkilerden yapılan paketlere uygulanacak bitki sağlığı kuralları.

AB içerisinde pazarlanan ambalajlar, çevrenin korunmasına yönelik konulan genel kuralların yanı sıra tüketici sağlığı için herhangi bir riski önlemek amaçlı özel hükümleri yerine getirmelidir (EU Labels: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/product-safety-and-requirements/eu-labels_en).

AB, üye ülkelerde henüz zorunlu tutmamakla birlikte, Çevre Etiket (Eco-label) düzenlemesi geliştirmiştir. Çevre Etiket ile ilgili bilgi (<http://ec.europa.eu/environment/ecolabel/>) linkinden edinilebilir.

Teknik Engeller

Hollanda tarafından dış ticarete uygulanmakta olan teknik engeller hakkında bilgiye (www.teknikengel.gov.tr) sitesinden erişilebilmektedir.

Ticarette Teknik Engeller web sitesi, kullanıcıların teknik engeller alanında yararlanacağı ve etkin olarak kullanacağı temel bir platform olarak yapılandırılmıştır. Bu çerçevede, söz konusu siteden ülkeler itibariyle ticarete teknik engeller uygulamaları hakkında bilgi sahibi olunabilmekte, ülkelerin mevzuat ve uygulamaları hakkında Bakanlığımızdan bilgi talep edilebilmekte ve ihracatta karşılaşılan teknik engeller interaktif olarak Bakanlığımıza bildirilebilmektedir. Söz konusu siteye ücretsiz olarak üye olunabilmektedir. Sitenin üyelerine ilgilendikleri ülke ve ürün gruplarına ilişkin düzenlemeler günlük olarak e-posta ile gönderilmektedir.

2. PAZARIN ÖZELLİKLERİ

Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları

Hollanda'da, fikri mülkiyet hakları açısından aşağıdaki hususlar geçerlidir:

Patentler: Bir buluşu veya teknik ürünü veya işlemi korumak için kullanılmaktadır. Patente konu hususun başkalarına kullanılması, satılması, kiralanması veya tedarik edilmesi yasa dışıdır. Ancak patent sahibi, başkalarına bir patent lisansı vererek bunlara izin verebilir. Hollanda'da bir patent almaya hak kazanabilmek için, 3 maddi koşula uygun bir teknik buluş tasarlamış olmak gerekmektedir. Teknik bir buluş, herhangi bir teknolojik alanda bir ürün veya çalışma/çalıştırma işletme prosedürü anlamına gelir.

1. Yenilik. Ürün veya süreç, patent başvurusunun yapıldığı tarihten önce dünyanın herhangi bir yerinde, başvuru sahibinin faaliyetleri yoluyla bile (örneğin bir şirket broşürü veya bir fuarda sunum yoluyla) halka açıklanmamış olmalı.
2. Yaratıcı adım. Buluş konunun profesyonel için açıkça bilinir olmamalı.
3. Endüstriyel Uygulama. Buluş, teknik açıdan kanıtlanabilir bir işleyen ürün veya üretim süreci ile ilgili olmalı.

Hizmetler, doğal bilimsel teoriler, hesaplama yöntemleri ve estetik tasarımlar bir patentle korunamaz. Bunlar için telif hakkı, tasarım ve model hakları veya ticari marka hakları gibi diğer koruma biçimleri kullanılabilir.

Hollanda'da bir patenti korumak için Netherlands Enterprise Agency (RVO) kurumunun bir bölümü olan Hollanda Patent Ofisine yıllık bir ücret ödenmelidir. İlk ödeme, başvuru yapıldıktan sonraki 4. yılın başında yapılacaktır. Ücretlerde hesaplama farklılık göstermekle birlikte olup bu raporun hazırlandığı tarih itibarıyla Türkiye kökenli bir patent için başvuru bedeli 252 Avro 20 yıllık koruma bedeli ise 5266 Avrodur.

Telif: telif hakkı, edebiyat, bilim ve sanat eserlerini korumak için kullanılmaktadır. Bunlar arasında kitaplar, filmler, resimler, müzik, oyunlar, fotoğraflar ve yazılımlar bulunmaktadır. Telif hakkı, münhasır Telif Hakkı Yasası ile düzenlenmektedir. Telif hakkı otomatik olarak mevcut olup kaydolmaya veya başvurmaya gerek yoktur.

İlgili Haklar: Telif hakkına ek olarak ilgili haklar vardır. Bu haklar, sanatçıların, müzik ve film yapımcılarının ve yayın şirketlerinin çalışmalarını korumaktadır. Telif hakkı gibi otomatik olarak ortaya çıkar.

Çoğu eser yazarı (besteciler, müzisyenler ve film yapımcıları dahil), telif haklarını Toplu İdare Kuruluşları (CMO) aracılığıyla kullanır. Bunlara örnek olarak aşağıdaki kuruluşlar verilebilir.

- Bureau of Musical Copyright
- Dutch Foundation for the Exploitation of Neighbouring Rights
- Reprographic Reproduction Rights Foundation

- Dutch Private Copying Society

Bu kolektif yönetim organizasyonları, “Association of Organisations for the Collective Management of Intellectual Property Rights (Vereniging van Organisaties die Intellectueel eigendom Collectief Exploiteren, VOI©E)” kuruma bağlı olup konuya ilişkin 2014 tarihli AB direktifi çerçevesinde iş ve işlem yapmaktadırlar.

Ticari Markalar: Ticari markalara ilişkin işlemler The Benelux Office for Intellectual Property (BOIP) tarafından yapılmaktadır. Hollanda, Belçika ve Lüksemburg ülkelerinde ayrı ayrı başvuru yapılmamaktadır. 3 ülke için geçerli işlem yapılmaktadır. Başvurular BOIP web portalından online yapılabilmektedir. İçeriğine göre değişiklikler göstermekle birlikte 10 senelik marka kayıt başvurusu 244 Avro, hızlandırılmış başvuru 440 Avro, mevcut kaydın 10 uzatılması ise 263 Avrodur.

Tasarım Hakları: Tasarım hakları, iki veya üç boyutlu ürünlerin görünümünü korumak için kullanılmaktadır. Bunlar duvar kağıdı desenleri, tekstil ve çalar saatler, oyuncaklar ve sandalyeler gibi ev eşyalarının tasarımı için geçerlidir.

Ticari İsim: İşletme çalışmaya başlar başlamaz bir ticari ad otomatik olarak ortaya çıkmaktadır. Sahibinin ticari adı ticari sicile kaydetmesi gerekmez. Ticari adların korunması Ticari Unvanlar Kanunu kapsamında düzenlenmiştir.

Avrupa Birliği Fikri Sınai Mülkiyet Ofisi EUIPO, AB patentinden ve kayıtlı Avrupa Birliği tasarımlarından sorumlu AB Fikri Sınai Mülkiyet Hakları kuruluşudur. Bu kuruluş, ulusal ve bölgesel faaliyet gösteren Fikri Sınai Mülkiyet Ofisleri, kullanıcı grupları, Avrupa Komisyonu, Avrupa Parlamentosu ve diğer uluslararası kuruluşlarla ortak çalışmaktadır (<https://euipo.europa.eu/>).

AB ve Fikri Sınai Mülkiyet Hakları

Avrupa Birliği Fikri Sınai Mülkiyet Hakları Ofisi-EUIPO, AB patentinden ve kayıtlı Avrupa Birliği tasarımlarından sorumlu AB kuruluşudur. Bu kuruluş, ulusal ve bölgesel faaliyet gösteren Fikri Sınai Mülkiyet Ofisleri, kullanıcı grupları, Avrupa Komisyonu, Avrupa Parlamentosu ve diğer uluslararası kuruluşlarla ortak çalışmaktadır (<https://euipo.europa.eu/>).

Dağıtım Kanalları

Hollanda'nın uluslararası ticarete ve Avrupa Birliği içerisindeki ticarete etkin konuma sahip bir ülke olması nedeniyle Hollanda gerek lojistik bağlantılar gerek dağıtım kanallarına nüfuz bakımından önemli bir role sahiptir. Bu kapsamda, Hollanda'da ve Avrupa Birliğinin genelinde ürün grupları bazında ayrılmış detaylı dağıtım kanalları mevcuttur. Dağıtım kanalları uluslararası ticaretteki yoğunluğunu Hollanda ve Avrupa içi ticarete de göstermektedir. Bu kapsamda hangi market segmenti ve ürün için hangi yolların izlenebileceğine ilişkin detaylı bilgilere Hollanda Girişimciler Ajansı'na bağlı olarak faaliyet gösteren “Gelişme Yolundaki Ülkelerden İthalatın Geliştirilmesi Merkezi”nin (<https://www.cbi.eu/market-information/>) linkinden ulaşılabilir.

Tüketici Tercihleri

Teknoloji, müşteriler ve şirketler arasındaki ilişkide giderek artan bir rol oynamaktadır. Çevrimiçi satın alma unsurları hızla Hollanda'daki tüketiciler için bir norm haline gelmektedir. Tüketicilerin büyük kısmı tüketicilerle etkileşime izin veren kişileştirilmiş müşteri deneyimine olanak tanıyan web mağazası, mobil arayüz gibi mecralara yönelmektedirler.

Bu durum müşterilerin alışveriş için daha fazla zaman harcamasına ve daha bilinçli tüketiciler haline gelmelerine neden olmaktadır. Mağaza içi deneyimler açısından Hollandalı tüketicinin beklentisinin büyük olduğu söylenebilir. Akıllı cihazların alışverişe yönelik kullanımı yoğun olduğu için tüketiciler, mağazalarda neler olduğu ve maliyetin ne olduğu konusunda zaten bilgili olabilmekte ve mağazalara gittiklerinde daha iyi deneyimler aramaktadırlar.

Zaman konusunda da Hollandalı tüketicilerde hassasiyet mevcuttur. Teslimat zamanlarının belirli olması sıkça uygulanan ve tercih edilen bir durumdur. Zamanında gerçekleşen teslimat ve diğer unsurlar firmalara pazarda büyük avantaj sağlamaktadır.

Para harcama konusunda kısmi bir tutuculuk söz konusudur. Gereksiz olduğu düşünülen harcama kalemlerinin sayısı gün geçtikçe artmaktadır. Özellikle hizmet alımları açısından değerlendirildiğinde Hollandalıların kendi işlerini kendileri yapmayı tercih ettikleri şeklinde bir yorum yapılabilir. Emegın pahalı olmasının bunda etkisi büyüktür. Ayrıca, nakliye veya basit montaj gibi hususlar söz konusu olduğunda Hollandalı tüketicilerin cimri olduğu söylenebilir. Aynı yaklaşım ücretsiz iade için de geçerlidir.

Diğer taraftan, fiyat ve kalite dengesinin iyi çalıştığı düşünülmektedir. Tüketicilerin kaliteli bir ürün için daha fazla ödeme yapmaya istekli olduğu düşünülmektedir. Genel olarak, tüketiciler yeni ürünler yerine zaten tanıdıkları ürünleri tercih etmektedirler ve markalara daha sadıktırlar. Sadakat programları genellikle iyi karşılanmaktadır. Pek tabi indirimli fiyatlar ve promosyonların da yüksek bir cazibesi olduğu gözlenmektedir.

Hollanda'da modaaya uygun ürünlerin, pratik, sağlıklı ve çevreci nitelikteki eşyaların yüksek derecede tercih edildiği bir pazar mevcuttur. Sürdürülebilirlik, çevre duyarlılığı, çocuk işçi kullanılmaması, geri dönüşüm, organik içerik gibi unsurlar son derece önemlidir. Birinci tercih sebebidir.

Diğer bir önemli husus, ikinci el mağazaları, özellikle büyük şehirlerde sıklıkla kullanılmaktadır.

Hollandalılar alışverişte her şeyin konuşulabileceği ve konuşulması gerektiğine inanmaktadırlar. Pazarlık mekanizması çalışmaktadır. Hollandalılar söyleceklerini doğrudan ve imasız aktardıkları için pazarlıkçı olmak konusunda rahat davranmak gereklidir. Verilmek istenen mesaj açık ve net olduğu sürece mizah ve yaratıcılık hem tasarımda hem reklamda hem de pazarlıkta çok etkili olmaktadır.

Buna ilaveten dürüstlük oldukça önemlidir. Hollanda nüfusunun büyük kısmı dindar olmamakla birlikte tüketici davranışının bazı kültürel özellikleri, ki dürüstlük de bu kapsamda değerlendirilebilir, Kalvinist fikirlerle bağlantılıdır. Örneğin; servet sergilemek, gösteriş vs. hususlar hoş karşılanmaz ve tevazu önemlidir. Özellikle lüks markalar için bu önemli bir kriterdir. Lüks tüketim tüketici tercihleri açısından olumsuz etki yapabilir.

Kamu İhaleleri

Hollanda hükümeti her yıl yaklaşık 73 milyar Avro değerinde iş, hizmet ve malzeme tedarik etmektedir. Bunların çoğu yollar, köprüler, evde bakım, okul kitapları, okul taşımacılığı vb. ihtiyaçlar içindir. İhale kurallarına uyma ve en düşük fiyatı tercih etmeye odaklanma ihalelerdeki en önemli unsurlardır.

1 Temmuz 2016'da yeni Hollanda Kamu İhale Kanunu yürürlüğe girmiştir. Değiştirilen Kamu İhale Yasası, en son AB ihale direktiflerini (2014/23/ AB, 2014/24/ AB ve 2014/25/AB) uygulamak üzere tasarlanmıştır. Kamu İhale Kanunu hem ulusal hem de Avrupa ihale prosedürleri için geçerlidir. Hollanda kamu alımları yasası temel olarak, kamu alımları hukukunun genel ilkelerini (eşit muamele, ayrımcılık yapmama, karşılıklı tanıma, orantılılık ve şeffaflık) ve Hollanda medeni hukukunun genel ilkeleri üzerine bina edilmiştir. Hollanda Kamu İhale Kanunu, Kamu İhale Kararnamesi'nde (Aanbestedingsbesluit) daha ayrıntılı olarak açıklanmaktadır. Ayrıca, Avrupa Tek Satın Alma Belgesi / ESPD (Uniform Europees Aanbestedingsdocument / UEA) Kamu İhale Kararının bir parçasıdır.

TenderNed (<https://www.tenderned.nl/cms/english>), Hollanda hükümetinin ihalelerinin tek bir elden duyurulduğu çevrimiçi platformdur. Burada tüm devlet ihaleleri bulunabilir. TenderNed'e firma bilgilerinin yalnızca bir kez girilmesi ve kayıt olunarak kullanılması mümkündür. Kayıt yapıp firma bilgileri girildikten sonra ilgili alanlarda ihale araması yapılması mümkündür. Tüm ihaleler (<https://www.tenderned.nl/tenderned-tap/aankondigingen>) adresinden duyurulmak zorundadır.

TenderNed üzerinden bir ihaleye başvurmak için yapılması gerekenler adım adım aşağıdaki adreste detaylarıyla açıklanmaktadır. Bu modüller kullanılarak süreç takip edilebilir. Bu mecralar üzerinden danışmanlık hizmeti de almak mümkündür (<https://www.tenderned.nl/cms/english/six-steps-bidding-public-procurement-contracts-online-through-tenderned>).

Kamu ihaleleri ile ilgili eşik değerler AB Komisyonunca belirlenmiş olup aşağıdaki gibidir:

2014/24 / EU Yönergesinde değişiklik yapan 2019/1827 sayılı Tüzük şunları öngörmektedir;

Kamu işleri genel: 5.350.000- Avro
Merkezi yönetim için teslimat ve hizmetler: 139.000- Avro
Yerel yönetim için teslimatlar ve hizmetler: 214,000- Avro
Sosyal ve diğer özel hizmetler için kamu alımları: 750.000- Avro
Merkezi hükümet için yarışmalar: 139.000- Avro
Merkezi olmayan hükümet için yarışmalar: 214.000- Avro

Sözleşme makamları tarafından% 50'den fazla sübvansiyonlu işler: 5.350.000- Avro

3. ÖNEMLİ SEKTÖRLER

Tarım

Hollanda 33.755 km²'lik bir yüzeye sahiptir. Tarım arazileri 19.000 km² bunun ve bunun yaklaşık %55'i mevcut durumda tarıma elverişli haldedir. Ormanlık ise sadece 3.600 km² alanda icra edilmektedir

Hollanda için ekonomi ve istihdamının yaklaşık %10'unu oluşturan tarım ve bahçecilik sektörleri çok önemli bir rol oynamaktadır. Hollanda tarım sektörü çoğunlukla tahıllar (özellikle buğday), yem bitkileri (yemlik mısır gibi) ve patates üzerine kuruludur. Bahçecilik tarafında ise sektörü sebze ve çiçek soğanlarının üretimi meşgul etmektedir. Hollanda seracılıkta dünyanın en önde gelen ülkelerinden biri olup seralarda çoğunlukla tatlı biber ve gül gibi sebze ve çiçekler üretilir. Amerika Birleşik Devletleri'nden sonra Hollanda, dünyadaki en büyük tarımsal ürün ihracatçısıdır.

Hollanda yılda yaklaşık 65 milyar Avro tarımsal ürün ihraç etmektedir. Hollanda, 2019 yılında 94,5 milyar Avro değerinde tarım ihracatı gerçekleştirmiştir. Bu, toplam Hollanda ihracatının %17,5'idir. Tarım ürünleri ihracatının dörtte biri en büyük ticaret ortağı Almanya'ya yapılmaktadır.

Hollanda tarım ve bahçecilik sektörü için en önemli odak noktası enerji tasarrufu iken, hayvancılık sektörünü çevreci bir yaklaşım etkisi altına almıştır. Hükümet daha sürdürülebilir bir tarım için özel sektör ile birlikte organik ekolojik tarım çalışmalarını desteklemektedir. Bu kapsamda, organik çiftlikleri düzenli tarımla daha rekabetçi hale getirmek için hükümet, süpermarketler, Hollanda Tarım ve Bahçe Bitkileri Konfederasyonu (LTO) ve diğer aktörlerle organik ürünlerin ortak tanıtımı ve mağazalarda daha geniş bir biçimde yer alması için çalışmalar yürütülmektedir.

Hollanda hükümeti seracılık sektöründe enerji ve gaz tüketimini büyük ölçüde azaltmayı hedeflemektedir. Bu kapsamda, 2020'den itibaren tüm yeni seraların sıfır karbon monoksit (CO₂) üretmesi amaçlanmaktadır. Bu kapsamda, güneş enerjisinin kullanımı, ışık tasarrufu sağlayan önlemler (doğal ışık ve daha verimli lamba kullanımı), enerji tasarruflu büyüme stratejileri, jeotermal uygulamalar, biyoyakıt kullanımı gibi enstrümanlar üzerinde durulmaktadır. 2030'a kadar tüm fosil hammaddelerin (petrol, kömür, doğal gaz) %30'unun yeşil malzemelerle (biyokütle) değiştirilmesi hedeflenmektedir.

13 Şubat 2015 tarihinde Hollanda Kırsal Kalkınma Programı (RDP) Avrupa Komisyonu tarafından resmen kabul edilmiş ve son değişikliği 11 Kasım 2019'da yapılmıştır. Bu kapsamda 2014-2020 yılları için yukarıda kayıtlı hususlar ışığında kullanılmak üzere 1,69 milyar Avro kaynak ayrılmıştır.

Sanayi

Hollanda ekonomisi temelde hizmetler sektörüne dayanmaktadır. Sanayi sektörü Hollanda GSYİH'nın yaklaşık %17 sini oluşturmaktadır. Bu kapsamda Hollanda'da 2019 yılında yaklaşık 122 milyar Avro hacminde bir sanayi üretimi mevcut olup sanayi içerisinde %63 oranında bir hacim ile imalat sanayi önde gelmektedir (toplam üretim yaklaşımı). Bunu inşaat takip etmektedir. Öte yandan, yenilikçilik, teknoloji, dijitalleşme, sanayi 4.0 vb. çağdaş hususlar Hollanda sanayisine önemli ölçüde sirayet etmiştir.

Hollanda'da, yeni teknoloji yaratarak birçok sektörde dünya liderliği yapmak, iş hacmi ve sermaye artışı sağlamak, hükümet ve özel sektörün birinci hedefi olarak gösterilmektedir. Bu amaçla teknolojik buluşların sanayide kullanımının yaygınlaştırılması için çok önemli olan "devlet- özel sektör-üniversite" işbirliği sağlanmış durumdadır.

Bölgesel kalkınma açısından önem taşıyan bölgelerde çeşitli konularda (yiyecek ve gıda, su, nano-teknoloji ve sistemleri, enerji, madde) ihtisaslaşmış teknoparklar oluşturulmaktadır.

Hollanda imalat sanayi çoğunlukla küçük ve orta boy işletmeler ile az sayıda olan ancak piyasaları yönlendirebilecek kadar güçlü olan çokuluslu şirketlerden oluşmaktadır. İmalat sanayi, küçük firmalar da dahil, ihracata yöneliktir. Üretim hacmi olarak gıda, içecek, kimya, kağıt ve matbaacılık, elektrikli makineler, makine ekipman, nakliye araçları sanayi kolları önde gelmektedir.

Elektronik ve mikroçipler, ilaç sanayi, gen mühendisliği ve tıbbi cihazlar gelişen sektörlerdir. Bunların dışında medikal teknoloji, çevre teknolojileri, enerji, yaşam bilimleri, gemi inşa ve bilişim teknolojileri üretiminde önemli bir konumdadır.

2018 yılında imalat sanayi içerisinde en önemli paya gıda, içecek, kimya-eczacılık ürünleri ve makina ve ekipman almakta bunları diğer sanayi-montaj ürünleri, metal ürünleri, plastik ürünler ve inşaat malzemeleri takip etmektedir.

Hizmetler

Hollanda ekonomisinde en büyük pay (%78) hizmetler sektörüne aittir. Hizmetler sektörü, ticari hizmetler ve ticaret dışı hizmetler olarak iki başlık altında ele alınmaktadır. GSYİH'da ticari hizmetler %54, ticari olmayan hizmetler %23 civarında paya sahiptir. Ticari hizmetler içerisinde "ticaret" en önemli alt sektör olurken daha sonra "kiralama", "gayrimenkul" ve "finans" hizmetleri gelmektedir. Bu noktada hizmetler sektörünü baskılayan alanların taşımacılık ve dağıtım, finansal hizmetler ve turizm olduğu değerlendirilmektedir. Bu yapı içerisinde Hollanda'nın 196 milyar ABD Doları hizmetler sektörü ihracatı 186 milyar ABD Doları tutarında da hizmetler sektörü ithalatı olduğunu belirtmekte fayda vardır.

Ticaretteki bilgi birikimi ve yoğunlaşma Hollanda'yı finans sektöründe de önemli bir konuma getirmiştir. Hollanda'nın 4 büyük bankasından biri olan ABN-AMRO bankası ve bir Benelüks bankası olan Fortis Bank, ekonomik kriz nedeniyle iflaslarını önlemek amacıyla 2008 yılında devlet tarafından satın alınmıştır. Bir nevi tarım kooperatifleri bankası olan Rabobank ve ING Bank da ülkenin en önemli bankaları arasındadır.

Madencilik

Hollanda topraklarında zengin doğalgaz rezervleri ve Kuzey Denizinde ise petrol ve doğalgaz rezervleri bulunmaktadır. Ayrıca, rüzgar enerjisinden küçük çapta elektrik üretiminde yararlanılmaktadır. Bunların içerisinde en önemli kaynak doğalgazdır. Ülkenin doğu ve kuzey bölgelerinde bir miktar tuz madeni işletilmekte olup, başkaca maden bulunmamaktadır.

Enerji

Hollanda'nın kendi enerji üretimi, talebinin %20'sini karşılamakta olup, net bir ithalatçıdır. Petrol, kömür ve doğalgaz ithal etmektedir. Önemli miktarda petrol kaynakları bulunmaktadır ve aynı zamanda dünyadaki en büyük doğalgaz üreticilerinden ve ihracatçılarından biri durumundadır. Avrupa gaz boru hattı yoluyla diğer Avrupa ülkelerinden bazılarında ihracat yapmakta ve aynı zamanda bir miktar doğalgaz da ithal etmektedir. Belçika, Almanya, Fransa, İsviçre ve İtalya'ya gaz satmaktadır.

Rotterdam Liman kompleksi, geniş rafineri ve depolama olanakları nedeniyle petrol ve petrol ürünleri için Avrupa'ya yönelik bir dağıtım yeri durumundadır. Shell, Esso, Kuveyt Petrolleri ve Total'in Rotterdam Limanı çevresinde rafinerisi bulunmaktadır.

Elektrik, doğalgaz, kömür, nükleer enerji ve diğer kaynaklardan üretilmektedir. Hollanda elektrik üretiminin bir kısmını da ihraç etmektedir. Elektrik üretiminde en önemli firmalar, Alman asıllı Eon, Belçika asıllı Electrabel, Nuon, EPZ ve Essent olarak sayılabilir. En büyük dağıtım firması ise Eneco'dur.

Hollanda'nın elektrik üretiminin sadece %4'ü nükleer enerjiden elde edilmektedir. 1993 yılından beri faaliyette bulunan tek nükleer enerji tesisi, ülkenin güney batı bölgesindeki Borssele'de bulunmaktadır.

Hollanda, Karbondioksit gazı emisyonlarının azaltılması hedefleri doğrultusunda, rüzgar, güneş, su, bio-atık ve atıklardan enerji üretimi konusunda düzenlemeler yapmaktadır. Firmalar küçük ve orta ölçeklidir. Büyük ölçekli ve uluslararası enerji şirketleri, yenilenebilir enerji ve enerji verimliliği konusuna odaklanmışlardır.

Hollanda Hükümetinin enerji politikası kapsamında hedefi, 2020 itibarıyla enerjinin %20'sini yenilenebilir enerji kaynaklarından elde etmek ve yıllık olarak enerji tüketimini %2 oranında azaltmaktır. Bu hedefin çıkış noktası da AB tarafından 2007 yılında alınan karar kapsamında, sera gazları oranının 2020 yılı itibarıyla, 1990 yılı emisyon oranının %30'u oranında azaltılmasıdır.

4. PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER

İş Kültürü

Hollandalılar planlı ve çok önceden belirlenmiş programları dahilinde çalışmalarını ile bilinmektedir. Bu nedenle de randevuları çok önceden, hatta aylar öncesinden almak ve randevu saatlerine uymak önem taşımaktadır. Birkaç gün öncesinden, hatta birkaç hafta öncesinden bir firma ya da kuruluştan randevu almak pek mümkün değildir. Bunun nedenlerinden birisi, yukarıda da belirtildiği gibi, Hollandalıların iş etiği ve kültürel özellikleri sonucu, bu konuda yayınlanan kitaplarda da belirtildiği üzere, planlı ve organize bir şekilde çalışma özellikleri olduğu bilinmektedir.

Hollanda'daki işyeri ve diğer kurumlarda iş bölümü tanımı detaylı bir şekilde yapılmış olup, firma ya da kurum içinde ilgili kişi hastalık ya da tatil nedeniyle ofiste olmadığı takdirde, kendisi dönene kadar ya da eğer varsa yerine bakacak kişiye ulaşana kadar epeyce vakit geçmektedir. Ayrıca, Hollanda iş yasalarına göre çalışanların hakları çok iyi güvence altına alınmış olup, hastalık veya diğer nedenlerle, çalışanların, haftalara, hatta aylara ulaşan izinler almaları sık karşılaşılan bir durumdur. Bu da bir iş konusunda daha önce görüşülen bir kişiye ertesi gün veya uzun bir süre ulaşamamak ve işlerin aksaması anlamına gelmektedir.

Hollanda'nın AB ülkeleri içerisinde yaklaşık %40'lık bir oranla part- time çalışan kişi sayısının en fazla olduğu ülke olması ve bu nedenle, bir iş konusunda görüşülmüş bir kişiye haftanın bir veya iki günü, ayrıca izin de almışsa üç veya daha fazla gün ulaşamaması anlamına gelmektedir. Tüm bu nedenlerden dolayı, bazen bir firma ya da kuruluştan randevu alabilmek, haftalarca sürebilmektedir.

Çalışanların tatile çıkmaları, genelde Mayıs'ta başlayıp, Eylül ayı ortasına kadar sürmektedir. En fazla tatil yapılan aylar olan, Temmuz -Ağustos ayları arasında hem firmalarda hem de resmi kurumlarda çok az kişiye ulaşma imkanı vardır. Kasım ve Aralık ayları da, çalışanların, Noel ve yılbaşı tatilleri ile kendi izin günlerini birleştirip birkaç haftalık tatillere çıkma alışkanlıkları nedeniyle, randevu ayarlamak için çok uygun aylar değildir.

Hollandalılar iş görüşmeleri esnasında, çok fazla diğer konularda sohbet etme alışkanlığında olmayıp, doğrudan iş görüşmesine başlama eğiliminde olmaları, çok açık konuşmaları gibi özellikleri ile de bilinmektedirler. Sosyal statü ve maddi olanaklara ilişkin abartılı ve gösterişçi davranışlardan hoşlanmayıp, statü göstergesi her türlü davranıştan kendileri de kaçınmaktadır.

Hollandalıların, iş yapma kültürü konusunda daha fazla bilgiye aşağıdaki linkte bulunan, 'Business Negotiator -Netherlands' isimli pdf formatındaki dosyadan ulaşılabilir: (<http://www.hollandtrade.com/business-information/rules-and-regulations/business-behaviour-and-travel/>)

Hollandalı firmalarla, çok iyi bir şekilde gözden geçirilerek imzalanmış yazılı sözleşmeler dahilinde ticaret yapmak; gerekirse bu konuda uzmanlaşmış danışmanlık firmalarından hizmet almak, ileride karşılaşılabilecek maddi kayıpların önüne geçecektir. Hollandalı bir firma ile yapılacak bir ihracat veya ithalat sözleşmesi sadece dayalı olduğu hukuki sistemi

belirtmekle kalmayıp, aynı zamanda bir tahkim hükmü de içermelidir. Uluslararası Ticaret Odası ve ulusal ticaret odaları, bu tür tahkim kolaylıkları sağlamaktadır.

Bunun dışında Hollanda'da bağımsız tahkim hizmetleri sunan, Hollanda Tahkim Kuruluşu 'NAI' bulunmaktadır. Uluslararası alım satım sözleşmelerinde kullanılmak üzere önerilen bir madde şu şekilde olabilir: 'İşbu sözleşme veya bundan kaynaklanan başka sözleşmelerle ilgili bütün ihtilaflar, İstanbul Ticaret Odası Tahkim Kuruluşu veya Hollanda Tahkim Kuruluşu (NAI) kurallarına uygun olarak tahkim yoluyla kesin olarak çözümlenecektir.'

Para Kullanımı

1889/2005 sayılı AB Yönetmeliği çerçevesinde çıkartılan 195/2008 sayılı Kararname uyarınca, AB ülkelerine (Hollanda dahil) giriş ve çıkışlar esnasında 10.000 Avroyu aşan miktardaki her türlü nakit para ve anılan kararnamenin 1.maddesi uyarınca nakit para olarak kabul edilen çek, senet vb. kıymetli evrakın Gümrük İdaresine bildirilmesi gerekmekte olup , söz konusu bildirim yapılmadığı takdirde, kontrollerde tespit edilen nakit para/kıymetli evrakın değerinin 10.000 Avroyu aşan kısmının %40'ına kadar varan miktarlarda cezai müeyyidenin, ayrıca nakit para/kıymetli evraka el konulmasının söz konusu olmaktadır.

Bu çerçevede, ağır cezai müeyyidelerle karşılaşılması bakımından vatandaşlarımızın Hollanda'ya (ve diğer AB ülkelerine) yapacakları seyahatler esnasında ve AB ülkelerinden ayrılırken yanlarında bulunduracakları nakit para ve kıymetli evrakla (başkasına devredilmesi önünde bir kısıtlama olmayan nama yazılı çekler dahil) ilgili beyan yükümlülüklerine riayet etme konusunda azami hassasiyet göstermelerinin yararlı olacaktır.

3 Haziran 2021 tarihine kadar geçerli olacak uygulama hakkında bilginin detaylarına aşağıdaki web adresinden erişilmesi mümkün bulunmaktadır:
(http://ec.europa.eu/taxation_customs/customs/customs_controls/cash_controls/index_en.htm)

Diğer taraftan, Hollanda'da nakit banknot kullanımı gittikçe düşmektedir. Online ödeme imkanları hızla yayılmaktadır. Bu durum Hollandalıların gösterişten ve olabilecek her türlü zenginlik referansından kaçınmalarına yönelik tutumları ile birlikte düşünüldüğünde yüklü miktarda nakit ile hareket etmek veya ticari ilişkilerin bir parçası olarak kullanmak tavsiye edilmemektedir. Ayrıca, 100 ve 200 Avroluk banknotların dolaşıma sokulmasında ve bunlarla ödeme yapılarak bozulmasında problemler yaşanmaktadır.

Pasaport ve Vize İşlemleri

Umuma Mahsus Pasaport hamilleri vizeye tabidir.

Diplomatik, Hizmet ve Hususi Pasaport hamilleri ise 180 gün içinde 90 günü aşmamak kaydıyla, anılan ülkeye yapacakları seyahatlerinde vizeden muaftır.

Resmi Tatiller ve Çalışma Saatleri

Genelde resmi iş yerlerinde mesai süresi 09.00-12.00 ve 13.00-17.00 arasındır. Bankaların çoğu hafta içi 09.00-17.00 arası çalışmaktadır. Pazartesi günleri saat 10.00'da hatta 13.00'de açılan bankalar da vardır. Cumartesi günleri ise saat 10.00'dan 13.00'e veya 14.00'e kadar mesai yapan bankalar da bulunabilir.

Hollanda'da mağazaların çalışma saatleri şehirden şehire bazı farklılıklar göstermekle birlikte genelde hafta içi 9.00-17.00 arasındır. Pazartesi günleri çoğu mağaza saat 13.00'de açılmaktadır. Şehirlere göre akşam geç saatlere kadar alışveriş yapılabilecek günler, Perşembe veya Cuma günü olup, mağazalar haftada bir gün saat 21.00'e kadar açık kalmaktadır. Büyük şehirlerdeki mağazalar Pazar günleri de genellikle 12.00-18.00 arası açıktır. Küçük yerleşim yerlerinde ise sadece her ayın ilk Pazar günü alışveriş merkezleri açıktır.

Büyük süpermarketler, alışveriş akşamları hariç, hafta içi her akşam 20.00'ye kadar açıktır. Kalabalık bölgelerdeki süpermarketler Pazar günleri de açıktır.

2020'de Hollanda'da resmi tatiller:

1 Ocak 2020: Yılbaşı

10 Nisan 2020: İyi Cuma

12-13 Nisan 2020: Paskalya

27 Nisan 2020: Kral Günü

5 Mayıs 2020: Kurtuluş Günü

21 Mayıs 2020: Yükseliş Günü

31 Mayıs - 1 Haziran 2020: Pentekost (İsa Mesih'in göğe yükselişinin ve Kutsal Ruh'un havarilerin üstüne dökülüşünün kutlandığı Pentekost Bayramı)

25-26 Aralık 2020: Noel

Dikkate değer diğer ulusal tarihler Ulusal tatil günleri olmasalar bile kesinlikle aynı derecede önemlidirler.

29 Mart: Yaz saati - saatler bir saat ileri alınır

1 Nisan: Nisan Bir Gün

4 Mayıs: Ulusal Anma Günü

10 Mayıs: Anneler Günü (çok önemli)

21 Haziran: Babalar Günü (anneler günü kadar önemli)

25 Ekim: Yaz saati uygulaması biter- saatler bir saat geri alınır

5 Aralık: Sinterklaas

Yerel Saat

Hollanda, Greenwich'e göre 1 saat ileridedir (GMT + 1).

5. ŞİRKET KURULUŞU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER

Şirket Türleri

Kurumsal (yasal) kişiliği olmayan iş yapıları:

- Şahıs veya tüccar (*eenmanszaak*)
- Genel ortaklık (*vof* veya *vennootschap onder firma*)
- Profesyonel ortaklık (*maatschap*)
- Sınırlı ortaklık (*cv* veya *commanditaire vennootschap*)

Bu yapılarda özel varlıklarınızla birlikte şirketinizin borcundan şahsen sorumlu olunmaktadır.

Kurumsal (yasal) kişiliğe sahip yasal yapılar:

- Özel limited şirket (*bv* veya *besloten vennootschap*)
- Halka açık limited şirket (*nv* veya *naamloze vennootschap*)
- Kooperatif (*coöperatie*)
- Dernek (*vereniging*)
- Vakıf (*stichting*)

Hollanda'da şirket kuruluşuna ilişkin yapılması gerekenler aşağıdaki adreste sıralanmıştır:

<https://business.gov.nl/starting-your-business/checklists-for-starting-a-business/how-to-start-a-business-in-the-netherlands-a-checklist/#article-4--select-a-legal-business-structure>

Bu çerçevede, evvela Hollanda'ya geliş ile ilgili vize işlemlerinin tamamlanması gerekmektedir. 90 günden uzun seyahatler için ise vizenin yanında oturma izninin de temini gereklidir.

Vize almak için Hollanda'nın Ankara Büyükelçiliği veya İstanbul Başkonsolosluğuna başvurulması gerekmekte olup aşağıdaki belgeler talep edilmektedir.

- Geçerli bir seyahat belgesi, örneğin bir pasaport.
- 2 adet vesikalık fotoğraf.
- Seyahat amacınızı gösteren destekleyici belgeler: Hollanda'daki bir şirket veya kuruluştan orijinal, imzalı bir davet mektubu. Bu serbest biçimli bir mektuptur, ancak şirketin veya kuruluşun mektup kağıdına basılmalıdır. Küçük bir şirket sponsorluk kanıtı ve / veya özel konaklama şeklini de kullanabilir.
- Davet mektubu en azından aşağıdaki bilgilere sahip olmalıdır:
- Kişisel bilgileriniz (isim, doğum tarihi, pasaport numarası).
- Davetli olmanızın nedeni (seyahat amacı).
- Geliş ve gidiş tarihleri de dahil olmak üzere Hollanda'da olması gereken süre.
- Hangi masraflardan kimin sorumlu olduğu hakkında bilgi (uçak bileti, otel, ulaşım, sağlık sigortası).
- Hollanda'daki kısa süreli konaklamalarda nerede kaldığınızla ilgili bilgiler.

- Şirket veya kuruluşun menşe veya ikamet ettiğiniz ülkeye zamanında geri dönüşünüzü sağlayıp sağlayamayacağına dair bir açıklama.
- Çalıştığınız şirketin Hollanda'da iş yapmak ve Hollanda'da kalmak, transit ve / veya dönüş yolculuğu için yeterli finansal araçlara sahip olduğunu gösteren belgesel kanıtlar. Örneğin:Yurtdışındaki şirketin Hollanda'ya gidip Hollanda'da kalacağınız tüm masrafları ödeyecekleri beyanı (veya davet mektubunda bir söz).Son 6 ayın banka ekstresinin yeterli araçlara sahip olduğunuzu gösteren kopyaları.
- Seyahat sağlık sigortasının kanıtı.
- Menşe veya ikamet ettiğiniz ülkede işiniz olduğunu gösteren belgesel kanıtlar. Örneğin: bir işverenin beyanı ve / veya iş sözleşmesi.
- Dönüş bileti için bir seçenek veya (geçici) rezervasyon.
- Tüm resmi yabancı belgelerin bir Apostil ile yasallaştırılması veya damgalanması ve Hollandaca, Almanca, İngilizce veya Fransızcaya çevrilmiş olması gerekir.

Hollanda temsilcilikleri daha fazla belge görmek isteyebilir.

Hollanda'da 3 aydan fazla kalmayı planlayan girişimcilerin ise, geçici oturma izni (Machtiging tot voorlopig verblijf veya MVV) ve aynı zamanda oturma izni için Hollanda Büyükelçiliği veya Konsoloslukuna başvurmaları gerekir.

Hollanda'ya giriş ve ikamet koşulları oluştuğunda yapılması gereken ilk iş firma adına bir banka hesabı açmaktır. Takiben firmanın Hollanda Ticaret Odası'na kaydı gerekmektedir. Başvuru önceden randevu ile şahsen veya posta yoluyla yapılabilir. Başvuru yapanın yetkili olduğuna dair Hollandaca noter onayı olması gerekmektedir. Firma türüne göre kayıt formları ve firma adına istihdam edilecek personele ilişkin kayıt formları Hollanda Ticaret Odası'nın [\(https://www.kvk.nl/english/registration/forms-for-registration-and-reporting-changes/\)](https://www.kvk.nl/english/registration/forms-for-registration-and-reporting-changes/) adresinden ulaşılabilir.

Hollanda diğer AB Ülkeleri ile kıyaslandığında, yabancı kişi ya da kuruluşların şirket kurması ve ticari faaliyette bulunması açısından daha esnek ve liberal bir ortam sunmaktadır.

Yabancı sermayeli bir şirketin kurulmasında, merkezi başka bir ülkede olan bir şirketin şube veya temsilcilik açmasında özel bir izne gerek bulunmamaktadır. Yerli ve yabancı şirketlerin ticari faaliyetleri bakımından tabi oldukları esaslar arasında da fark bulunmamaktadır. Yabancı sermayeli şirketler de yerli sermayenin çalışabileceği her sahada çalışabilmektedir. Kurulacak şirketlerde, yerli ortak şartı da bulunmamaktadır.

Hollanda Parlamentosunda alınan karar gereğince, B.V. yani Limited Şirket kuruluşlarına kolaylık getirilmiştir. 1 Ekim 2012 tarihinden itibaren getirilen düzenlemeler aşağıdaki gibidir:

- Limited Şirket kuruluşlarında yatırılması zorunlu olan 18.000 Avro sermaye kaldırılmıştır. 1 Avro sent ile şirket kurabilme imkanı tanınmıştır.
- Şirket kuruluşu esnasında 18.000 Euro sermayenin yatırıldığını ve bloke edildiğini beyan eden banka yazısı ve mali müşavir beyanı kaldırılmıştır.
- Şirketin işleyişinin aksamaması için Ortaklar Kurulu dışında karar alma yetkisi tanınmıştır.

- Ortaklar Kurulu toplantılarının gerekli görülmesi halinde Hollanda dışında da yapılabilmesine imkan tanınmıştır.
- Hisse devirlerine sınırlama koyup koymamak ortakların insiyatifine bırakılmıştır.

Anonim şirket (N.V.) için ise 45.000 Avro asgari sermaye şartı halen devam etmektedir. Yabancılar genelde limited şirket türünü tercih etmektedirler. Hollanda yasalarına göre limited şirket kurulabilmesi için tek kurucu ortağın olması yeterlidir.

Yabancı yatırımcıların gayrimenkul edinme, şirket faaliyetlerinden doğan karı serbestçe transfer etme, mevcut veya yeni yatırımlarda kullanma, yatırımını tasfiye ederek veya satarak bedelini ülkesine transfer etme hakkı bulunmaktadır. Türkiye ile Hollanda arasında "Yatırımların Karşılıklı Teşviki" ve "Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması" mevcuttur.

Şirketin kurulabilmesi için, şirket merkezinin bulunacağı yerdeki Ticaret Odasına ön müracaatta bulunulması, şirketin türüne ve özellikle faaliyet alanına göre gerekli bilgi ve belgelerin temin edilmesinde yarar bulunmaktadır. Ticaret Odasından temin edilecek bilgiler kapsamında hazırlanacak belgeler ile yetkili bir notere müracaat edilmesi zorunludur.

Gerekli bilgi ve belgeler notere verildikten sonra, noter tarafından şirketin anasözleşme taslağı hazırlanmakta ve kurulacak şirket için önerilen ticari ünvanın halihazırda faaliyette olan başka bir şirket tarafından kullanılıp kullanılmadığının tespit edilmesi için, Ticaret Odaları nezdinde araştırma yapılmaktadır. Noter tarafından yürütülen çalışmayı takiben, anasözleşme taslağı ve diğer tüm gerekli belgeler Adalet Bakanlığı'na gönderilmektedir.

Adalet Bakanlığı, yürürlükte olan mevzuat hükümleri açısından kurulacak şirketin anasözleşme taslağını ve kurucu ortakların durumlarını incelemektedir. Yapılan incelemeden sonra, Bakanlık başvuru ile ilgili görüşünü ilgili notere bildirmektedir. Adalet Bakanlığı'nın uygun görüşüne istinaden, evvelce kurucu ortaklar tarafından imzalanmış olan anasözleşme taslağı noter tarafından da tasdik edilmektedir.

Şirket sermayesinin, kurulacak şirket adına bir bankada açtırılacak hesaba geçici olarak bloke edilmesi ve ilgili bankadan teyid edici mahiyette belge alınması da gereklidir. Yukarıda bahsedilen işlemler tamamlandıktan sonra, ticaret sicili kaydı için şirket merkezinin bulunduğu Ticaret Odasına başvurulması gerekmektedir. Şirket kuruluşu için yetkili bir notere yapılacak müracaatta gerekli belge ve bilgiler şunlardır:

1. Şirket kurucusu gerçek veya tüzel kişiler hakkında bilgiler. Gerçek kişi kurucu ortakların kimliklerini tevsik edici belgeler ve ticari faaliyetleri hakkında bilgi, tüzel kişi kurucu ortakların ticaret sicil kaydı, ticari faaliyetleri ve mali hesapları hakkında bilgiler.
2. Şirket sermayesi, ortakların pay oranı, hisse devirlerinin tabi olacağı esaslar
3. Şirketin faaliyet alanı ve kuruluş amacı
4. Şirket merkezinin bulunacağı yer,
5. Şirketin temsil ve ilzamu, yönetim ve denetim kurullarının teşkili
6. Şirket için düşünülen ticari ünvan

Şirket ana sözleşmesinin noter tarafından onayını takiben, ticaret sicili kayıt işlemi için ilgili Ticaret Odasına yapılacak başvuru için gerekli belgeler ise şunlardır:

1. Şirketin noter tasdikli ana sözleşmesi
2. Şirketin kayıtlı ve ödenmiş sermayesi
3. Yönetim ve denetim kurullarında görev alacak kişilerin; isim, adres, uyrukları ve şahısları ile ilgili diğer bilgiler
4. Şirketi temsile yetkili yönetici veya yöneticiler hakkında bilgiler

Şirketin kuruluşu ile ilgili işlemlerin tamamlanmasından sonra, vergi ve sosyal güvenlik kayıtlarının yapılabilmesi için, şirket merkezinin bulunduğu bölgedeki vergi dairesine ve sosyal güvenlik idaresine müracaat edilmesi gerekmektedir.

Şirket kuruluşu esnasındaki işlemler için yaklaşık süreler şu şekildedir:

- Şirket kuruluşu için Noter tarafından yapılan işlemler: 1 ay
- Adalet Bakanlığı tarafından yapılan incelemenin sonuçlandırılması:12-14 hafta
- Bankada hesap açtırmak: 3-4 gün
- Ticaret siciline kayıt: 1 gün
- Vergi dairesine kayıt: 4 hafta,
- Ulusal Sosyal Güvenlik Kurumuna kayıt: 1 ay

Merkezi yurtdışında bulunan bir tüzel kişiliğin, Hollanda'da şube veya temsilcilik açmak suretiyle faaliyette bulunması da mümkündür. Şube kurulması şirket kurulmasına göre daha az zaman almaktadır. Şube ve temsilcilik açılabilmesi için, noter işlemleri gerekli olmayıp, şubenin açılacağı bölgedeki Ticaret Odasında, ticaret siciline kayıt yaptırmak gereklidir. Kayıt işlemlerini yapacak olan kişi vekaletname ile şubenin yöneticisi olacağını ispatlamak zorundadır. Islak imzalı vekaletname, Türkiye'de firmanın yetkilisi tarafından verilmelidir. Türkiye'de ki firmanın yönetici veya tam vekalet verebilme yetkisine sahip kişiler de ticaret odasına kayıt olabilmektedirler.

Kayıt için gerekli bilgiler şunlardır:

- Şirket isim ve adresi
- Şirket ana sözleşmesi (Hollandaca, İngilizce, Almanca ya da Fransızcaya çevrilmiş olarak)
- İmza Sirküleri
- Sermayesi
- Yöneticilerin isim ve adresleri (ikametgah ilmühaberi gibi resmi bir belge ile, verilmiş tarihi bir aydan eski olmamak üzere, resmi bir belge ile ibraz edilmelidir.

Kayıt işlemleri için üç farklı formun (6, 11 ve 13 numaralı Ticaret Odası formları) doldurulması gerekmektedir. Bu formlar aşağıda yer alan linklerde İngilizce olarak mevcut bulunmaktadır:

- (https://www.kvk.nl/download/06%20non-resident%20legal%20entity%20company_tcm109-365776.pdf)
- (https://www.kvk.nl/download/11%20official%20of%20a%20legal%20entity_tcm109-365788.pdf)
- (https://www.kvk.nl/download/13%20authorised%20representative%20business%20agent_tcm109-365790.pdf)

Sosyal Güvenlik Uygulamaları

Hollanda'da firmaların olası risklere karşı kurumsal sigorta mecburiyetleri bulunmamaktadır. Öte yandan, firmalar tarafından bazı sigortalar, zorunlu olmamasına rağmen tercih edilmektedir. Bunlardan bazıları sorumluluk sigortası, kayıp sigortası, ihracat sigortası, seyahat sigortası, gelir kaybı sigortası, hukuki yardım sigortası ve benzeri sigortalardır.

Firmanın personel çalıştırması ve kurumsal araç satın alması durumunda personele ve araca sigorta yaptırmak zorundadır.

Sigortalar hakkında bilgi (<https://business.gov.nl/regulation/personal-insurance-business-insurance/>) adresi üzerinde mevcut bulunmaktadır.

Bankacılık Mevzuatı

Sepa Bölgesi dışında olan firmaların Hollanda'ya yerleşmeleri durumunda veya Hollanda'da işletme kurmak isteyen yabancı uyruklu kişilerin Hollanda'da banka hesabı açma mecburiyetindedir. Ticaret Odasına kayıt olabilmek için öncelikle banka hesabı gerekmektedir. Bankalar gelen her başvuruyu ayrıntılı inceleyip karar vermek zorundadır ve bu sebepten dolayı bu işlem biraz zaman gerektirmektedir. Bazen haftalar ve aylar sürebilmektedir.

Hollanda'nın en büyük bankaları Rabobank, ING ve ABN-AMRO olarak bilinmektedir. Hollanda Yatırım Ajansı NFIA yardımıyla Hollanda'ya yerleşecek olan yabancı firmaların banka hesabına başvuru öncesi hızlı tarama opsiyonundan faydalanabilmekteler. Buna göre, 'Quick Scan Dutch Business Bank Account' formunu doldurup yukarıda bahsedilen üç bankadan birine e-posta ile göndermeleri durumunda beş iş günü içerisinde bankadan geri dönüş almaları mümkün bulunmaktadır. Ayrıntılı prosedürel bilgi aşağıda yer alan adreslerde bulunmaktadır:

- (<https://www.nvb.nl/themas/ondernemen-financiereren/opening-a-business-account-in-the-netherlands/>)
- (<https://business.gov.nl/coming-to-the-netherlands/living-in-the-netherlands/quick-scan-are-you-eligible-for-a-dutch-business-bank-account/>)

Vizeler

Hollanda Schengen Bölgesinde yer almaktadır ve Türkiye'den Hollanda'ya gidecek olan iş insanların vize almaları gerekmektedir.

Alınan vize kapsamında 90 gün süreyle Hollanda'ya gelinmesi mümkün bulunmaktadır. Hollanda'da 90 günden fazla kalmayı planlayan girişimcilerin bir takım koşulları yerine getirmesi gerekir.

AB vatandaşı değilseniz, genellikle aynı anda geçici (MVV) ve daimi oturma izni başvurusunda bulunmanız gerekir. Başvuru işlemleri Hollanda Göç ve Vatandaşlık Dairesine (Immigratie- en Naturalisatiedienst İND) yapılmalıdır.

Geçici çalışma izinleri konusunda Hollanda makamları çok detaylı incelemeler yürütmektedir. Türkiye'den geçici süreyle işçi getirilmesi ve sözleşme bitiminde işçilerin Hollanda'yı terk edilmesine yönelik başvuruları Hollanda Sosyal İşler ve İstihdam Bakanlığı sonuçlandırmaktadır. Ülkemiz ve Federal Almanya arasında bulunan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Almanya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Türk Firmaları İşçilerinin İstisna Akdi Çerçevesinde İstihdamına İlişkin" düzenlemenin bir benzeri Hollanda ile mevcut değildir.